

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8 – 10

150 Reykjavík

19. febrúar 2015

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 36/2011, um stjórn vatnamála, með síðari breytingum (gjaldtaka vegna vatnsþjónustu), 511. mál.

Samtök atvinnulífsins og Samtök iðnaðarins (samtökin) leggjast eindregið gegn samþykkt frumvarpsins meðal annars vegna þess að

- i) um er að ræða nýjan skatt í ríkissjóð þar sem kostnaðurinn við skattheimtuna verður óhóflegur,
- ii) frumvarpið gengur þvert gegn markaðri stefnu í frumvarpi til laga um opinber fjármál,
- iii) ekki var gert ráð fyrir slíkri skattheimtu við samþykkt þingsályktunar um innleiðingu vatnatilskipunar,
- iv) ekki var gert ráð fyrir sérstakri skattheimtu í starfi nefndar sem samdi frumvarp til laga um stjórn vatnamála og uppbygging stjórnkerfis við vatnaáætlun tók mið af því að um samfélagslegt verkefni væri að ræða,
- v) notendur greiða nú þegar fyrir vatnsþjónustu og engin þörf á nýjum skatti til að uppfylla ákvæði tilskipunar ESB,
- vi) svokölluð nytjagreiðsluregla getur ekki átt við um þessa skattheimtu,
- vii) mengunarbótaregla geti ekki átt við um skattheimtuna,
- viii) um er að ræða afturvirkkan skatt,
- ix) frumvarpið er í andstöðu við stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar um skattamál og
- x) frumvarpið er einnig í andstöðu við stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar um minna skriffræði og einföldun samskipta við hið opinbera og að jafnveigamiklar kvaðir falli brott við innleiðingu nýrra.

Tilskipun ESB um vatnamál og skattar

Í athugasemdum við lagafrumvarpið er vísað til ákvæða í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/60 frá 23. október 2000 um aðgerðarramma Bandalagsins um stefnu í vatnsmálum (hér eftir nefnd vatnatilskipun) sem benda aðildarríkjum ESB á að rétt kunni að vera að innheimta gjald fyrir vatnsþjónustu og einnig að heimilt sé að undanskilja tiltekna starfsemi gjaldtöku. Í athugasemdum fjármálaráðuneytisins við frumvarpið (fylgiskjal II) kemur fram að það samræmist ekki vatnatilskipun ESB að ríkissjóður greiði kostnað sem út af stendur þegar gjaldtökunni hefur verið komið á.

Samtökin telja rétt að minna á í þessu samhengi að skattamál eru með öllu undanþegin EES – samningnum. Engar tilskipanir ESB geta skyldað EFTA ríkin til að leggja tiltekna skatta á borgara sína. Þótt á Íslandi væru engin gjöld lögð á vegna vatnsnotkunar eða frárennslis gæti það ekki stangast á við tilskipun ESB um vatnamál. Engar athugasemdir hafa borist frá Eftirlitsstofnun EFTA um að vatnatilskipunin hafi verið ranglega innleidd hér á landi að þessu leiti og engar kröfur hafa þaðan komið um breytingar á gjaldtöku vegna vatnsnotkunar eða nýja skatta til að hafa upp í samfélagsleg verkefni vegna stjórnunar vatnamála.

Það er því beinlínis rangt sem segir í greinargerð með frumvarpinu:

„Þær breytingar sem frumvarpið hefur í för með eru í samræmi við skuldbindingar sem Ísland hefur gengist undir með aðild að Evrópska efnahagssvæðinu.“

Þingsályktun nr. 1/135 um staðfestingu ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar um innleiðingu vatnatilskipunarinnar.

Ályktunin var samþykkt þann 6. desember 2007 en í athugasemdum með tillöggunni þegar hún var lögð fyrir Alþingi sagði m.a.:

„Ljóst er að verulegur kostnaður mun koma til í tengslum við lögleiðingu tilskipunarinnar hér á landi og vegna úttekta, vöktunar og skýrslugerða þegar tilskipunin verður að fullu komin til framkvæmda. Kostnaðurinn mun aðallega falla á ríkið, en einnig á sveitarfélög vegna framkvæmdar vatnsverndar. Starfshópurinn mat kostnað ríkisins vegna undirbúningsframkvæmda 194,2 milljónir króna, sem mun dreifast á næstu ár, hugsanlega allt til ársins 2013. Í skýrslu starfshópsins til þáverandi umhverfisráðherra frá 12. mars 2007 er gerð nánari grein fyrir sundurliðun framangreinds kostnaðar. Hluti þessa kostnaðar hefur þegar fallið til og verið greiddur hlutaðeigandi stofnunum. Kostnaður heilbrigðiseftirlits, sem rekið er af sveitarfélögunum, mun ekki falla til fyrr en síðar og er ekki ljóst hversu mikill hann verður. Samráð hefur verið haft við sveitarfélögin um upptöku tilskipunarinnar frá því byrjað var að væða upptöku tilskipunarinnar í EES-samninginn. Lögum samkvæmt verður þó öll vöktun á hendi ríkisins, þ.e. Umhverfisstofnunar.“

Í nefndaráli útanríkismálanefndar um tillöguna (135. löggjafarþing 2007–2008, þskj. 396 — 268. mál) segir m.a.:

„Ljóst er að verulegur kostnaður mun fylgja innleiðingunni. Fram kom á fundi nefndarinnar að umhverfisráðuneytið hefur óskað fjárheimilda vegna þessa. Nefndin telur mikilvægt að fjárheimildirnar verði í samræmi við umfang þess verkefnis sem fram undan er við innleiðinguna.“

Eins og þarna kemur glögg fram var gert ráð fyrir því að allur kostnaður vegna úttekta, vöktunar og skýrslugerða myndi falla á ríkissjóð og sveitarfélög. Engar tillögur koma fram um sérstaka skattheimtu vegna innleiðingar vatnatilskipunar.

Yfirlýsing sameiginlegu EES-nefndarinnar vegna ákvörðunar nefndarinnar nr. 125/2007.

Þegar ákvörðun var tekin um að taka vatnatilskipunina upp í íslenskan rétt var verið að teygja gildissvið EES-samningsins lengra en efni hans stendur til. Enda segir í athugasemdum með þingsályktunartillöggunni sem áður er vísað til eftirfarandi:

„Tilskipunin er eingöngu EES-tæk að hluta. Þannig voru þeir þættir sem lúta að náttúruvernd, t.d. lífríki við strendur, ár og vötn, ekki teknir upp í EES-samninginn, heldur aðeins atriði er varða mengun, vöktun með henni og eftirlit. Ákvæði er varða auðlindastjórnun og gjaldtöku voru sömuleiðis ekki tekin upp í samninginn. Samningaviðræður stóðu lengi við framkvæmdastjórnina um hvernig væri rétt að taka tilskipunina upp í EES-samninginn. Eftir heimsókn fulltrúa framkvæmdastjórnarinnar til Íslands, þar sem aðstæður hér á landi voru kynntar, náðist niðurstaða um að í almennri yfirlýsingu með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar væri áréttað að ólíkar landfræðilegar aðstæður kölluðu á mismunandi aðgerðir til að ná fram markmiðum tilskipunarinnar og að stjórnvöld gætu því metið á hverjum stað hvaða aðgerða þurfi að grípa til. Þá slutti fulltrúi Íslands einnig yfirlýsingu á fundi sameiginlegu EES-nefndarinnar, þegar tilskipunin var tekin upp í EES-samninginn, þar sem sérstaða Íslands var ítrekuð.“

Yfirlýsing sameiginlegu EES-nefndarinnar hljóðar svo:

„Samningsaðilum er ljóst að vötn um alla Evrópu verða fyrir fjölbreytilegu álagi og áhrifum af mannavöldum. Því getur verið mismunandi frá einu svæði til annars hvaða ráðstafana og aðgerða er þörf til að ná umhverfismarkmiðum tilskipunarinnar. Í rammatilskipuninni um vatn er tekið tillit til þessara fjölbreytilegu aðstæðna. Í henni er yfirvöldum, sem hafa framkvæmd tilskipunarinnar með höndum, látið eftir að ákveða hvaða ráðstafanir og aðgerðir henta best til að mæta ríkjandi álagi og áhrifum þannig að umhverfismarkmiðin náist.“

Samtökin telja að þetta feli í sér að Ísland hafi töluvert svigrúm við framkvæmd vatnatilskipunarinnar og að hraði og kostnaður við úttektir, vöktun og skýrslugerð geti mótast af eignum og aðstæðum ríkisins og stofnana þess sem og sveitarfélaga á hverjum tíma.

Nefndarstarf um tillögu að frumvarpi byggt á vatnatilskipuninni.

Umhverfisstofnun skipaði í febrúar 2009 nefnd til að gera tillögu að frumvarpi til innleiðingar á vatnatilskipuninni. Nefndina skipuðu fulltrúar sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytis, iðnaðarráðuneytis, Sambands íslenskra sveitarfélaga, Umhverfisstofnunar, Samtaka atvinnulífsins og frjálsra félagasamtaka og skilaði nefndin sameiginlegri tillögu að frumvarpi í febrúar 2010, sem síðan varð lítt breytt að lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála.

Í greinargerð nefndarinnar var ítarlega fjallað um ákvæði tilskipunarinnar um endurheimt kostnaðar en þar segir:

„Í 1. mgr. 9. gr. vatnatilskipunarinnar er fjallað um endurheimt kostnaðar vegna vatnsþjónustu. Þar segir að aðildarríkin skuli taka tillit til meginreglunnar um endurheimt kostnaðar vegna vatnsþjónustu, þ.m.t. umhverfis eða auðlindatengdur kostnaður, með hliðsjón af efnahagslegu greiningunni sem gerð er í samræmi við III. viðauka, einkum í samræmi við mengunarbótaregluna. Þá segir í 2. mgr. að í stjórnunaráætlunum fyrir vatnasviðumdæmi, þ.e.a.s. vatnasjórnunaráætlun fyrir vatnaumdæmið eins og stjórnunaráætlun er nefnd í frumvarpinu, skulu aðildarríkin gefa upplýsingar um fyrirhugaðar ráðstafanir til framkvæmdar á 1. mgr., sem munu stuðla að því að umhverfismarkmið tilskipunarinnar náist, sem og hve mikið framlag kemur frá hinum ýmsu sviðum vatnsnotkunar til að mæta kostnaði vegna vatnsþjónustu. Í 4. mgr. segir svo að aðildarríkin teljast ekki brjóta í bága við þessa tilskipun ef þau ákveða, í samræmi við venjur, að beita ekki ákvæðum annars málslíðar 1. mgr. og í því skyni videigandi ákvæðum 2. mgr., við tiltekna starfsemi er krefst vatnsnotkunar ef það stefnir ekki tilgangi og markmiðum tilskipunarinnar í hættu. Ef aðildarríkin beita ekki öðrum málslíð 1. mgr. að fullu í stjórnunaráætlunum fyrir vatnasviðumdæmi skulu þau gera grein fyrir ástæðunum fyrir því.

Sú lögjöf sem hefur þýðingu hér á landi varðandi 9. gr. tilskipunarinnar, eru einkum eru ákvæði laga um vatnsveitur sveitarfélaga nr. 32/2004 og laga um rekstur og uppbyggingu fráveitna nr. 9/2009. Í 6. gr. laga um vatnsveitur sveitarfélaga segir m.a.: Heimilt sé að heimta vatnsgjald af öllum fasteignum er vatns geta notið og má gjaldið nema allt að 0,5 hundraðshlutum af fasteignamati. Í gjaldskrá er heimilt að ákveða hámark og lágmark vatnsgjalds miðað við rúmmál húseigna. Enn fremur er heimilt að miða vatnsgjaldið við fast gjald auk álags vegna stærðar fasteignar og/eða notkunar samkvæmt mæli.

Í 7. gr. sömu laga er fjallað um notkunargjald. Þar segir m.a. að þar sem vatn frá vatnsveitu er notað til atvinnustarfsemi eða annars en venjulegra heimilisþarfa er vatnsveitu heimilt að innheimta sérstakt notkunargjald er miðast við notkun mældu í rúmmetrum. Endurgjald hafnarsjóðs til vatnsveitu vegna vatnssölu til skipa, báta og annarra úr vatnsdreifikerfi hafnar skal miðast við mældu notkun í rúmmetrum samkvæmt gjaldskrá. Hafnarstjórn ákveður verð fyrir hvern rúmmetra vatns sem seldur er til skipa og báta. Í 10. gr. laganna segir að Stjórn vatnsveitu skal semja gjaldskrá þar sem kveðið er nánar á um greiðslu og innheimtu gjalda skv. 5.–7. gr. laganna. Miða skal við að vatnsgjald ásamt öðrum tekjum vatnsveitu standi undir rekstri hennar, þ.m.t. fjármagnskostnaði, og fyrirhuguðum stofnkostnaði samkvæmt langtímaáætlun veitunnar.

Samkvæmt 14. gr. laga um rekstur og uppbyggingu fráveitna er heimilt er að innheimta fráveitugjald af öllum fasteignum sem tengdar eru eða munu tengjast fráveitu sveitarfélags. Þar sem frárennsli er veitt frá atvinnustarfsemi eða vegna annars en venjulegra heimilisnota í fráveitukerfi sveitarfélags er heimilt að innheimta gjald vegna losunar miðað við innrennsli vatns samkvæmt mæli. Sé vatn notað til framleiðslu þannig að því sé ekki veitt í fráveitukerfi skal notandi mæla notkun þess. Sú notkun skal dregin frá innmældu magni við útreikning á gjaldi. Verði mælingu ekki við komið skulu aðilar meta vatnsnotkun til frádráttar á innmældu vatnsmagni. Í 15. gr. gr. segir svo að í gjaldskrá fráveitu skal miða við að fráveitugjald ásamt öðrum tekjum fráveitu standi undir rekstri hennar, þ.m.t. fjármagnskostnaði, viðtakarannsóknunum og vöktun og fyrirhuguðum stofnkostnaði samkvæmt langtímaáætlun veitunnar. Heimilt er að ákveða hámark og lágmark fráveitugjalds miðað við rúmmál húseigna. Enn fremur er heimilt að miða fráveitugjaldið við fast gjald auk álags vegna stærðar eða notkunar fasteignar. [...]

Af 10. gr. laga um vatnsveitur sveitarfélaga og 15. gr. laga um rekstur og uppbyggingu fráveitna má ráða að gert er ráð fyrir því að rekstur og stofnkostnaður vatns- og fráveitna sé fjármagnaður með gjaldiöku. Þá skal bent á að skv. 7. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 45/1998 er sveitarstjórnnum heimilt að setja stefnu um arðsemiskröfur stofnana og fyrirtækja í þeirra eigu.

Bæði í lögum vatnsveitur sveitarfélaga og lögum um rekstur og uppbyggingu fráveitna er heimilað að innheimta gjald samkvæmt mæli af atvinnurekendum. Slík ákvæði ættu bæði að draga úr sóun vatns og tryggja að þeir sem nota mikið vatn greiði fullt gjald fyrir þau not. **Telja verður að framangreind lagaákvæði uppfylli þær kröfur sem gerðar eru í 9. gr. vatnatilskipunarinnar og því er ekki lagt til að hún verði innleidd sérstaklega.** Hins vegar er lagt til að III. viðauki tilskipunarinnar sem fjallar um efnahagslega greiningu, sem vísað er til í 9. gr. sé innleiddur, með setningu reglugerðar, sbr. 5. tölul. 29. gr. frumvarpsins. Þá er í d. lið 7. gr. fjallað um að Umhverfisstofnun beri að sjá um framfari efnahagsleg greining vegna vatnsnotkunar. (Samtökin feitletruðu setninguna að ofan.)

Þegar þetta er lesið yfir liggur fyrir að fulltrúar þriggja ráðuneyta, sveitarfélaga, frjálsra félagasamtaka og atvinnulífs töldu að gildandi ákvæði laga um vatnsveitur og fráveitur uppfylli kröfur vatnatilskipunarinnar um gjaldtöku í samræmi við mengunarbótaregluna og nytjagreiðsluregluna. Engar breytingar hafa orðið á þessari gjaldtöku síðan sem kalla á nýjar skattlagningarheimildir ríkisins.

Annað atriði sem máli skiptir í þessu samhengi er að uppbygging stjórnkerfis í kringum vatnatilskipunina byggir á því að um er að ræða verkefni ríkis og sveitarfélaga og að engir aðrir koma þar að formlegum ákvörðunum. Í athugasemdum nefndarinnar við 5. gr. frumvarpsdraganna segir um vatnaráð:

„Hér er því um að ræða stjórnvald sem skipað er fulltrúum bæði ríkis og sveitarfélaga. Þetta samræmist því að edlilegt er að líta á framkvæmd þeirra verkefna sem frumvarpið mælir fyrir um sem sameiginlegt viðfangsefni ríkis og sveitarfélaga.“

Hér kemur enn og aftur fram fyrri skilningur á því að verkefnið sé ríkis og sveitarfélaganna. Fulltrúi Samtaka atvinnulífsins í nefndinni taldi órjúfanleg tengsl milli umfjöllunar um gjaldtökuna og stjórnsýsluna. Yrði farið fram á gjaldtöku fyrir vatnsnotkun til að mæta kostnaði við stjórnsýslu, vöktun og skýrslugerð þá myndi það óhjákvæmilega kalla á aðkomu greiðenda að ákvörðunum um hvaða verkefni yrði ráðist í, hversu hratt, hverjir ynnu verkefnin og hver kostnaðurinn væri.

Frumvarp til laga um stjórn vatnamála.

Umhverfissráðherra lagði fram frumvarp til laga um stjórn vatnamála á 138. löggjafarþingi (651. mál), sem var afgreitt til nefndar og sent til umsagnar fjölmargra aðila. Í greinargerð með frumvarpinu var að finna stefnumörkun um gjaldtöku sem ekki hafði verið til umfjöllunar áður en þar sagði:

„Í umhverfissráðuneytinu er hafinn undirbúningur að frumvarpi sem ætlað er að taka til gjaldtöku á atvinnurekstur í samræmi við mengunarbótaregluna og nytjagreiðsluregluna. Í nytjagreiðslureglunni felst að þeir sem nýta auðlindir skuli standa undir nauðsynlegum eftirlitskostnaði sem tryggir að ekki sé gengið á viðkomandi auðlindir. Slík löggjöf hefur þegar verið sett í mörgum löndum Evrópu enda hefur OECD lagt áherslu á að ríki beiti nytjagreiðslureglunni. Undir starfsemi sem nýtir sér vatnsauðlindina með einum eða öðrum hætti hér á landi falla m.a. vatnsaflsvirkjanir, vatnsveitur, tiltekin landbúnaðarstarfsemi, fráveitur, mengandi atvinnurekstur og matvælaframleiðsla. Við þá vinnu sem fram undan er við gerð lagafrumvarps vegna framangreindrar gjaldtöku verður lögð rík áhersla á að skapa viðtæka sátt um gjaldtökuna. Gert er ráð fyrir að slík gjaldtaka geti í framtíðinni staðið undir stærstum hluta af framkvæmd vatnatilskipunarinnar hér á landi, enda verði lögð á það rík áhersla að ekki verði stofnað til óþarfa kostnaðar við framkvæmdina. Ljóst er að aðstæður hér á landi eru aðrar en í flestum þeim löndum öðrum sem tilskipunin nær til og hún er miðuð við. Mun umhverfissráðuneytið gæta þess að framkvæmdin taki mið af því og verði í senn einföld og hagkvæm.“

Þarna hafði umhverfissráðuneytið skipt um skoðun þegar frumvarpið var lagt fram í júní 2010 frá því í febrúar að nefndin sem samdi frumvarpið lagði fram einróma álit á því gildandi lagaákvæði væru þá þegar í samræmi við mengunarbótaregluna og nytjagreiðsluregluna.

Samtökin sendu umsögn þar sem fyrirhugaðri gjaldtöku var mótmælt og þar segir m.a.:

„Í greinargerð með frumvarpinu er fjallað um fjármögnun vegna kostnaðar við framkvæmd laganna. Þar er lagt til að fjármögnun verði með sérstakri gjaldtöku á atvinnulíf. Þessu er harðlega mótmælt. Í greinargerð er rætt um gjaldtöku á atvinnurekstur í samræmi við það sem kallað er mengunarbótaregla og nytjagreiðsluregla. Í þessu sambandi er rétt að benda á að stærstur hluti vatna á Íslandi fellur til sjávar án þess að atvinnurekstur komi þar nærri. Ekki er því hægt að rökstyðja gjaldtöku af þessu tagi með mengunarbótareglu eða nytjagreiðslureglu. Engin leið er til þess að leggja sérstök gjöld á fyrirtæki landsins til þess að tryggja eftirlit, vöktun og umhverfismarkmið vatna sem þau hafa ekki áhrif á. Stærstur hluti kostnaðar vegna laga um stjórn vatnamála mun lenda á ríkissjóði.“

Skemmst er einnig frá því að segja að þrátt fyrir fögur fyrirheit hefur ekki skapast nein sátt við samtökin né önnur samtök í atvinnulífinu um gjaldtöku. Umhverfissráðuneytið hefur kynnt áform sín um gjaldtöku á nokkrum fundum en engin sátt hefur náðst um gjaldstofna, fjárhæðir né innheimtuleiðir.

Umhverfissráðherra lagði málið að nýju fyrir 139. löggjafarþing og var það samþykkt með nokkrum breytingum sem lög nr. 36/2011.

Umsvif Umhverfisstofnunar

Með frumvarpinu verður Umhverfisstofnun ný skattstofa á vegum ríkisins og annast innheimtu gjalda eftir gögnum frá Orkustofnun. Umsvif Umhverfisstofnunar hafa aukist verulega á undanförunum árum og er hún bæði stjórnsýslustofnun, eftirlitsstofnun, annast rekstur og framkvæmdir á friðlýstum svæðum, ... Útgjöldin voru 768 mkr 2008, 932 mkr 2009, 950 mkr 2010, 1054 mkr 2011, 1101 mkr 2012, 1203 mkr 2013 en ríkisreikningur 2014 liggur ekki fyrir. Útgjöldin uxu um 57% á tímabilinu en á sama tíma hefur vísitala samneyslunnar hækkað um 31%. Umsvif stofnunarinnar hafa því aukist langt umfram almenna samneyslu í landinu.

Verði frumvarpið að lögum er ætlað að tekjur Umhverfisstofnunar af skattheimtunni verði um 55 mkr á ári sem gæti svarað til um 5% aukningar útgjalda. Í greinargerð með frumvarpinu og áliti fjármálaráðuneytisins er ekkert minnst á kostnað við skattheimtuna og hvað það muni kosta að byggja upp innheimtukerfi og viðhalda því. Í umsögn Orkustofnunar (dags. 12. febrúar 2015) kemur fram að kostnaðarauki stofnunarinnar vegna gagnaöflunar samkvæmt frumvarpinu verði 9,5 mkr á ári **auk** tækja- og ferðakostnaðar. Ef kostnaður Umhverfisstofnunar er svipaður þá getur kostnaður við skattheimtuna orðið 20 - 25 mkr. á ári.

Það er mat samtakanna að allt að 50% af fyrirhuguðum skatti muni renna í kostnað við gagnaöflun, álagningu og innheimtu. Hætt er við að eftirtekjan verði heldur rýr.

Nýir skattar

Samtökin hafa þungar áhyggjur af þeirri stefnu sem birtist í fjölmörgum frumvörpum og frumvarpsdrögum undanfarin misseri þar sem einstökum stofnunum eru gefnar auknar gjaldtökuheimildir og kynnt frumvörp um nýja markaða tekjustofna. Sú stefna ryður sér mjög til rúms að draga úr því að stofnanir þurfi að sækja gjaldaheimildir til Alþingis og fjárlaga og því aðhaldi sem því fylgir og að í staðinn séu fundnar aðrar leiðir til að auka tekjur til ákveðinna verkefna, starfsemi eða aukins eftirlits.

Nokkur dæmi má nefna án þess að um tæmandi upptalningu sé að ræða. Með tillögu um flutning netöryggissveitar frá Póst- og fjarskiptastofnun til lögregluvalda fylgdi tillaga um nýtt netöryggisgjald án þess að dregið væri úr gjaldtökuheimildum Póst- og fjarskiptastofnunar. Frumvarp um nýjan orkuskatt til að jafna orkukostnað er til umfjöllunar. Ætlunin er að framvegis verði þjóðskráin fjármögnuð með sérstöku gjaldi en helstu greiðendur verða væntanlega aðrar ríkisstofnanir. Lögð hafa verið fram frumvörp um stórauðnar gjaldtöku- og eftirlitsheimildir Samgöngustofu. Einnig má í þessu samhengi nefna náttúrpassann sem er til umræðu á Alþingi.

Liður í þessari þróun er frumvarp umhverfisráðherra sem hér er til umfjöllunar.

Svo virðist sem verið sé að hverfa frá því að fjármagna starfsemi ríkisins með fáum breiðum almennum og undantekningarlitlum skattstofnum og taka þess í stað upp gjaldtökuheimildir sem eru sértækar, ógagnsæjar, án mikils aðhalds og með litlu eftirliti. Þessari þróun mótmæla samtökin og telja hana varla samrýmast frumvarpi um opinber fjármál sem einnig er til umfjöllunar á Alþingi. Þetta gengur þvert á stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar þar sem segir m.a.:

„Gerð verður úttekt á skattkerfinu og skattkerfisbreytingum undanfarinna ára og lagðar fram tillögur til úrbóta með það að markmiði að einfalda skattkerfið, breikka skattstofna, minnka tekjutengingar og draga úr undanskotum. Með einföldun skattkerfisins og innleiðingu jákvæðra hvata verður rekstur fyrirtækja einfaldari og skilvirkari.“

En hvað er til ráða?

Samtökin hafa ítrekað sent tillögur til stjórnvalda um einföldun og hagræðingu í stjórnsýslu- og eftirlitskerfi hins opinbera og hafa bundið vonir við að tillögur hagræðingarhóps ríkisstjórnarinnar komist til framkvæmda af auknum þunga og eins að starf vinnuhóps forsætisráðherra um eftirlitsstofnanir geti skilað árangri við að draga úr kostnaði og auka hagkvæmni í rekstri stofnana hins opinbera.

Samtökin telja að eðlilegt geti verið að þeir sem nýta upplýsingarnar sem verða til við framkvæmd laga um stjórn vatnamála greiði fyrir afnot af þeim. Þá verði sérstaklega afmarkaður sá kostnaður sem gjaldskrá getur byggt á. Þeir sem stórtækastir eru við notkun upplýsinganna greiddu þá hæstu upphæðirnar. Eftir sem áður gætu ákveðnar grunnupplýsingar verið aðgengilegar almenningi. Umhverfisstofnun hafði á árinu 2012 166 mkr í sértekjur og 180 mkr í markaðar tekjur. Stofnunin hefur því komið sér upp kerfi til að halda utan um kostnað við verk, senda út reikninga fyrir kostnaði og innheimta hann. Það ætti því að vera lítið mál að bæta þessum þætti við.

Kosturinn við þessa aðferð er að **sá greiðir sem nýtur.**

Virðingarfyllst,

f.h. Samtaka atvinnulífsins

f.h. Samtaka iðnaðarins